

Sygn. akt I A Ca 426/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Lipińska (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Biedroń SSA Janusz Kaspryszyn
Protokolant:	Małgorzata Kurek

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **A. S.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 15 lutego 2013 r. sygn. akt I C 174/12

1. **zmienia zaskarżony wyrok w pkt I, III i IV w ten sposób, że:**

- zasądzoną nim kwotę obniża do 9.540 zł (dziewięć tysięcy pięćset czterdzieści złotych) z ustawowymi odsetkami od 15 lutego 2013r., a dalej idące powództwo oddala;

- nie obciąża powoda kosztami procesu na rzecz strony pozwanej;

- nakazuje stronie pozwanej uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Legnicy kwoty 437 zł tytułem brakującej części opłaty i wydatków;

2. **oddala dalej idącą apelację;**

3. **nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo A. S. skierowane przeciwko (...) S.A. w W. i zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 69.000 zł

z ustawowymi odsetkami od dnia 15 lutego 2013 roku (pkt I); umorzył postępowanie w części dotyczącej żądania kwoty 12.989,75 zł (pkt II); zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 740 zł tytułem kosztów procesu (pkt III); nakazał stronie pozwanej, aby wpłaciła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Legnicy) kwotę 4.630,40 zł tytułem uzupełnienia wpisu oraz zwrotu wydatków (pkt IV).

Powyższe orzeczenie zapadło w świetle następujących ustaleń faktycznych: Powód w dniu 1 maja 1989 roku uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznał obrażeń ciała, które skutkowały amputacją lewej kończyny górnej na wysokości 1/3 dalszej ramienia oraz kończyny dolnej lewej na wysokości 1/3 dalszej uda.

W wyniku postępowania sądowego, na podstawie ugody z dnia 7 lipca 1994 roku strona pozwana zobowiązała się do wypłaty zadośćuczynienia dla powoda oraz do poniesienia odpowiedzialności za szkody, które mogą wystąpić u niego w przyszłości, będące następstwem wypadku z dnia 1 maja 1989 roku.

W toku likwidacji szkody strona pozwana pokryła koszty związane z nauką powoda i zdobyciem przez niego wykształcenia policealnego oraz koszty zakupu specjalistycznych protez. Wpłacała i nadal wypłaca powodowi rentę wyrównawczą oraz na zwiększone potrzeby.

Niezależnie od pobieranych świadczeń rentowych A. S. uzyskuje dochody z działalności gospodarczej, którą prowadzi nieprzerwanie od 12 października 1992 roku.

W dniu 26 lipca 2011 roku powód zgłosił pozwanej roszczenia o podwyższenie renty wraz z wyrównaniem oraz domagał się zwrotu kosztów zakupu samochodu N. (...) w wysokości 14.500 zł – zakupionego w 2010 roku oraz M. (...) w wysokości 12.500 zł, który zakupił w 2011 roku. Decyzją z dnia 23 sierpnia 2011 roku (...) dokonało przeliczenia i wyrównania renty wyrównawczej oraz renty na zwiększone potrzeby. Odmówiono zwrotu kosztów nabycia samochodów.

W oparciu o opinię biegłego Sąd Okręgowy ustalił, że uśredniony koszt nabycia samochodu spośród przeanalizowanych marek wynosi 60.558 zł ($51.090 + 59.000 + 65.200 \text{ zł} + 66.940 \text{ zł} = 242.230 / 4 = 60.558$), a uśredniony koszt przystosowania samochodu na potrzeby niepełnosprawności powoda - 9.540 zł.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że żądanie pozwu w całości zasługuje na uwzględnienie.

Roszczenie powoda wobec strony pozwanej jako ubezpieczyciela wynikało z treści art. 444 § 1 k.c. koszty. W ocenie Sądu Okręgowego, skoro powód mimo całkowitej niezdolności do pracy podejmuje czynności zawodowe, to w granicach odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej leży zakup samochodu jako środka komunikacji niezbędnego do prowadzenia przez niego czynności zawodowych, które wymagają przemieszczania się. Z tych powodów uznano, że zarówno zakup samochodu, jak i jego przystosowanie do niepełnosprawności powoda, powinny być finansowane przez ubezpieczyciela.

Orzeczenie o kosztach wydano na podstawie art. 98 kpc.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła strona pozwana, zaskarżając je w całości. Strona pozwana rozstrzygnięciu Sądu I instancji zarzuciła: naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. 444 § 1 kc poprzez uznanie, że pozwany jest zobowiązany do wypłacenia odszkodowania w wysokości zapewniającej nabycie nowego samochodu.

W oparciu o powyższe strona pozwana wniosła o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o: uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów.

Sąd Apelacyjny dodatkowo ustalił następujący stan faktyczny:

Powód mieszka wraz z rodzicami w P., a działalność gospodarczą prowadzi w P.. Prowadzony przez niego punkt usługowy znajduje się w odległości około 10 km od jego aktualnego miejsca zamieszkania. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej powód zajmuje się kserowaniem dokumentów oraz pomocą w zakresie pisania podań.

Dowód: zaświadczenie sołtysa P. k. 260; zaświadczenie o zmianie we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 261; aneks nr (...) z dnia 24.01.2013 r. do umowy najmu k. 262; zeznania powoda na rozprawie w dniu 20.06.2013 r. e-protokół k. 263.

Powód otrzymuje comiesięczne świadczenia w postaci renty wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w wysokości 1000 zł oraz renty (wyrównawcza oraz na zwiększone potrzeby) wypłacanej przez stronę pozwaną w wysokości około 2.500 zł.

Dowód: zeznania powoda na rozprawie w dniu 20.06.2013 r. e-protokół k. 263.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej w jej zasadniczej części zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, że ustalenia faktyczne, dokonane w sprawie przez Sąd Okręgowy, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron, są prawidłowe i zgodne z treścią zgromadzonego materiału dowodowego, dlatego też Sąd Apelacyjny przyjmuje te ustalenia za własne i czyni je podstawą swojego rozstrzygnięcia. Wskazać jednak należy, że ustalenia te wymagały częściowego uzupełnienia w postępowaniu odwoławczym.

Strona pozwana zarzuciła Sądowi I instancji naruszenia prawa materialnego, tj. art. 444 § 1 kc., który to zarzut zasadniczo sprowadzał się do zakwestionowania przyjętej oceny zgłoszonych przez powoda żądań, która doprowadziła do ich uwzględnienia.

Zgodnie z art. 444 § 1 kc w razie uszkodzenia ciała naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Celem odszkodowania w ramach tego przepisu pozostaje restytucja stanu istniejącego przed wypadkiem, a jeśli jego przywrócenie nie jest możliwe, zastąpienie stanu dawnego stanem, w którym poszkodowanemu zostaną zapewnione warunki życiowe zbliżone do tych, jakie miał przed wyrządzeniem mu uszczerbku. Zrekompensowanie kalectwa ma na celu umożliwienie poszkodowanemu prowadzenia normalnego życia w społeczeństwie. Tym samym może być w pewnych okolicznościach uznane za uzasadniające zasądzenie odszkodowania w wysokości zapewniającej nabycie samochodu. Nie znaczy to jednak, że zawsze koszty takiego zakupu mieszczą się w ramach kosztów celowych i niezbędnych. Koszty te należy oceniać wg kryteriów obiektywnych w zakresie potrzeb poszkodowanego. Nie mogą to być koszty, które przekraczają te potrzeby i faktycznie nie pozostają w związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę, przekraczając jego zakres.

Wysokość „wszelkich kosztów” w rozumieniu art. 444 § 1 k.c. zależy od okoliczności konkretnej sprawy. Koszty zakupu samochodu czy innego pojazdu inwalidzkiego należą do kosztów objętych art. 444 § 1 k.c., jeżeli jest on konieczny do kompensowania kalectwa osoby poszkodowanej, a w szczególności do kontynuowania pracy zarobkowej wykonywanej przed wypadkiem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1981 r., I CR 455/80, OSNC 1981, nr 10, poz. 193; z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 113/97, OSNP 1998, nr 5, poz. 163). Kluczowe pozostaje zatem, czy w konkretnym wypadku koszt zakupu samochodu może być zaliczony do kosztów celowych i niezbędnych z punktu widzenia art. 444 § 1 k.c.

Odnosząc te rozważania do okoliczności rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że taka sytuacja nie zachodzi. Powód przed wypadkiem był osobą małoletnią, a zatem nie pracował oraz nie prowadził żadnej działalności gospodarczej. Powód na chwilę obecną pomimo niepełnosprawności pozostaje osobą czynną zawodowo i prowadzi

własną działalność gospodarczą. Mieć jednak należy na uwadze, że powód otrzymał od strony pozwanej szereg świadczeń (odszkodowanie, zadośćuczynienie, zwrot kosztów nauki), a ponadto nadal otrzymuje comiesięczne świadczenia w postaci renty wyrównawczej oraz renty na zwiększone potrzeby. Nie można w tej sytuacji uznać, jak błędnie przyjął Sąd I instancji, że koszt zakupu samochodu jest kosztem celowym i niezbędnym. Oczywiście powód nie może być pozbawiony możliwości opuszczania mieszkania, wychodzenia z domu,

a to w celach związanych z jego aktywnością społeczną i zawodową. Koszty jednak z tym związane są kompensowane w inny sposób – powód otrzymuje od strony pozwanej rentę w łącznej wysokości ok. 2.500 zł. Jeżeli wysokość tej kwoty nie jest odpowiednia, istnieje możliwość ubiegania się o podwyższenie renty z tego tytułu,

o ile będzie to uzasadnione zmienionymi okolicznościami. Pomimo tego, że postawę powoda z pewnością uznać należy za godną podziwu i społecznie pożądaną, to

w ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do przyznania mu od strony pozwanej środków na zakup pojazdu, który bez wątplenia wykorzystywany byłby przy prowadzanej przez niego działalności gospodarczej. Powód jako przedsiębiorca winien liczyć się z takim kosztem i w związku z tym powinien we własnym zakresie pozyskać środki na wskazany cel. Jednocześnie zauważyć należy, że środki otrzymywane przez powoda powinny pozwolić mu i pozwalały na zakup takiego pojazdu, czego dowodzi fakt, że w latach 2010-2011 nabył dwa samochody.

Tym samym zarzut strony pozwanej dotyczący niezasadnego uwzględnienia powództwa w zakresie kosztów zakupu nowego pojazdu uznać należało za zasadny.

Natomiast nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut strony pozwanej w części, w której kwestionowała ona uwzględnione żądanie w zakresie kosztów przystosowania samochodu do potrzeb powoda. Koszt ten uznać bowiem należy za celowy, a nawet niezbędny, bowiem powód jako osoba niepełnosprawna przy adaptacji pojazdu na własne potrzeby będzie musiał ponieść dodatkowe koszty z tym związane. Chodzi tu o możliwość zapewnienia powodowi sposobności do realnego korzystania z takiego pojazdu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w tym zakresie występuje ścisły adekwatny związek przyczynowy pomiędzy niepełnosprawnością powoda, a koniecznością przystosowania takiego samochodu do jego potrzeb. Z tych przyczyn apelacja strony pozwanej w tym zakresie została uznana za bezzasadną.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I, III i IV rozstrzygając jak w pkt 1, a dalej idącą apelację strony pozwanej, na podstawie art. 385 k.p.c., w pkt 2 oddalił.

W konsekwencji dokonanej zmiany weryfikacji podlegało również rozstrzygnięcie o kosztach sądowych zawarte w zaskarżonym wyroku.

Sąd Apelacyjny w oparciu o art. 102 k.p.c., mając na uwadze trudną sytuację życiową powoda, a zarazem cel związany z dochodzonym przez niego roszczeniem, odstąpił od obciążenia go kosztami procesu na rzecz strony pozwanej w obu instancjach. W odniesieniu do wynikającego z art. 113 ust.1 u.k.s.c. obowiązku strony pozwanej pokrycia kosztów sądowych, od których powód był zwolniony, wobec uwzględnienia żądania powoda w mniejszym zakresie, zasądzona z tego tytułu w punkcie IV kwota podlegała obniżeniu do 437 zł.

gk